

Kielilisäjärjestelmä

Henkilöstöjaosto 26.01.2023 § 5
79/01.00.00/2023

Valmistelija Gröndahl Ann-Charlott
Lisätietoja: puhelinnumero: 0443231810, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Henkilöstöjaosto § 41 15.12.2022

§ 41 Kielilisäjärjestelmä

Työehtosopimuksen mukaan kielillisä voidaan maksaa, jos tehtävissä edellytetään äidinkielen lisäksi toisen kotimaisen kielen hallintaa. Kelpoisuusvaatimuksiin kuuluva kielitaito voidaan ottaa huomioon tehtäväkohtaisessa palkassa, jolloin kielillisää ei makseta. Kuntayhtymän toimivaltainen viranomainen harkitsee, missä tehtävässä kielillisää maksetaan ja millainen näyttö kielitaidosta vaaditaan.

Hyvinvointialueen kuntayhtymän henkilöstöjaosto päätti vuoden 2022 alussa ottaa käyttöön hyvistä kielitaidosta maksettavan kielillisän. Kielillisää maksetaan tehtävissä, joiden kelpoisuusvaatimuksena on hyvä suullinen ja kirjallinen tai hyvä suullinen taito. Lisäksi kielillisää maksetaan henkilöille, joiden tehtävien kelpoisuusvaatimuksena on tyydyttävä suullinen taito, mutta työntekijä hallitsee kielen ja voi osoittaa, että hänellä on hyvä taito. Linjauksen lähtökohtana oli kuitenkin, että monien vanhojen organisaatioiden suuren lähihoitajaryhmän kielitaitovaatimuksena on ollut hyvä taito ja vaatimusta laskettiin nyt tyydyttävään.

Kelpoisuussäännössä on määritelty kaksikielisille yksiköille neljä kielitaitotasoa: Hyvä suullinen ja kirjallinen taito siinä kotimaisessa kielessä, joka ei ole hakijan äidinkieli. Hyvä suullinen ja tyydyttävä kirjallinen taito siinä kotimaisessa kielessä, joka ei ole hakijan äidinkieli. Tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito siinä kotimaisessa kielessä, joka ei ole hakijan äidinkieli. Kyky ymmärtää ja käyttää sitä kotimaista kieltä, joka ei ole hakijan äidinkieli.

Ote kelpoisuussäännöstä, liitteen 1/§41 15.12.2022 tekstiosa.

Kielillisän myöntäminen edellyttää kielitaidon osoittamista virallisella todistuksella valtioneuvoston asetuksen suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa (481/2003) ja kelpoisuussäännön mukaisesti. Hyvinvointialueen oma kielikoe, joka arvioidaan alemman asteikon mukaan, ei ole peruste kielillisän maksamiselle. Kielillisää ei makseta myöskään yksikielisissä yksiköissä eikä henkilöille, joille on myönnetty erivapaus kielitaitovaatimuksesta.

Yhteenveto kielitaidon osoittamistavoista liitteessä 2/§41 15.12.2022

Virahaltijatasolla ehdotetaan järjestelmän jatkamista aikaisemman mallin mukaan.

HRJ: ehdotetaan, että henkilöstöjaosto päättää seuraavaa

- kielilisän suuruus on 50,00 €, kun kielitaitovaatimus on hyvä suullinen ja kirjallinen taito
- kielilisän suuruus on 40,00 €, kun kielitaitovaatimus on hyvä suullinen ja tyydyttävä kirjallinen taito tai kun kielitaitovaatimus on tyydyttävä taito, mutta työntekijä voi osoittaa todistuksen avulla, että hänellä on hyvä suullinen taito
- kielilisät, jotka on siirretty henkilöstösiirtojen yhteydessä, jäädytetään kyseiselle tasolle, ellei nostamiselle ole yllä esitettyä perustetta
- jos yksiköiden kielijakaumaan tehdään muutoksia, korjataan kielilisiä tämän päätöksen ehtojen mukaisesti

Päätös: Jäsen Jan Ray ehdotti, että asia palautetaan, jotta voidaan vielä selvittää, voiko hyvinvointialueen sisäinen kielitesti oikeuttaa kielilisään.

HJ: Henkilöstöjaosto päätti palauttaa asian valmisteltavaksi.

Henkilöstöjaosto 26.01.2023

79/01.00.00/2023

Kielitestin käyttöönotolla pyrittiin rekrytoinnin helpottamiseen. Organisaatioon haluttiin menetelmä, jolla voitiin arvioida, onko henkilön kielitaito riittävä kyseiseen työtehtävään. Testi suunniteltiin henkilön työtilanteen pohjalta. Kielitestistä ei saa virallista kielitodistusta, joten se ei koske viranhaltijoiden valintaa.

Testi oli tarkoitettu organisaatiossamme kauan työskennelleille työntekijöille, joita ei voitu valita vakinaiseen palvelussuhteeseen, koska he eivät täyttäneet muodollista kielitaitovaatimusta eivätkä pystyneet osoittamaan kielitaitoaan todistuksella. Esihenkilöt olivat yleensä myös kertoneet, että henkilöt selvisivät molemmilla kielillä käytännön työtilanteista. Toinen suuri ryhmä oli toisen asteen koulutuksen saanut henkilöstö, jonka kielitaitovaatimuksena oli hyvä suullinen taito, mutta jonka kielitaitoa ei asetuksen mukaan ammattitutkinto riittänyt osoittamaan. Hyvinvointialueen rekrytoinnin helpottamiseksi on toisen asteen koulutuksen saaneen henkilöstön kielitaitovaatimus vahvistettu tyydyttäväksi taidoksi. Taito voidaan osoittaa ammattitutkinnon arvosanalla tyydyttävä.

Kelpoisuussäännön mukaan henkilöstöjaosto voi erityisten syiden niin vaatiessa myöntää virkaan tai toimeen valittavalle vapautuksen tai lievennyksen säännön mukaisista kielitaitovaatimuksista. Hallitus on aiemmin soveltanut erivapausmenettelyä lähinnä silloin, kun päteviä hakijoita ei ole ollut.

Kun kielilisäjärjestelmää suunniteltiin ennen hyvinvointialueen perustamista 2022, haluttiin malli, joka olisi sekä sovellettavissa isoon organisaatioon että motivoisi kielitaidon kehittämiseen ja siten parempaan asiakaspalveluun ja potilasturvallisuuteen. Kielilisän tarkoituksena on palkita henkilöstöä, jolla on hyvät kielitaidot, sekä kannustaa henkilöstöä opiskelemaan ja kehittämään kielitaitoaan. Siksi niissä ryhmissä, joissa kielitaitovaatimus on tyydyttävä, palkitaan kielilisällä myös ne, joilla on hyvä kielitaito. Kielilisiä maksetaan tällä hetkellä 2 838:lle hyvinvointialueen työntekijälle.

Jos kielitesti mahdollisesti kytkettäisiin kielilisäjärjestelmään, vaikuttaisi se moneen asiaan:

- Hyvinvointialue joutuisi käyttämään paljon henkilöstöresursseja kielitestijärjestelmän mahdollistamiseksi ja ylläpitämiseksi noin 4 000 uudelle työsopimussuhteiselle työntekijälle + suurelle määrälle lyhytaikaisia työntekijöitä (tuntityöntekijät). Kieltenopettajia tarvittaisiin lisää. Vuonna 2022 rekisteröitiin 120 kielitestisuoritusta.

- Hyvinvointialue loisi järjestelmän, jossa kieltenopettaja/-opettajat käyttäisivät julkista valtaa hyväksymällä tai hylkäämällä testin ja siten vaikuttaisivat suoraan palkkaan.
- Kieltenopettajien työpanosta ei voida suunnata kielten osaamisen ja kieltenoppimismenetelmien kehittämiseen, mitä nyt on suunniteltu.
- Järjestelmä koettaisiin epäoikeudenmukaisena, kun sisäinen ja suppeampi kielitesti rinnastettaisiin virallisiin todistuksiin ja tutkintoihin. Yhdenvertaisuus voitaisiin kyseenalaistaa.
- Järjestelmä ei kannusta henkilöstöä kehittämään kielitaitoaan.
- Järjestelmä aiheuttaisi merkittävästi lisäkuluja. Jos arviolta 4 000 työntekijää saa 40 euron kielilisen kuussa, vuosittaiset lisäkulut ovat 2 782 000 euroa. Summa sisältää sosiaalimaksut sekä vaikutuksen työaikakorvauksiin ja lomaraahan. Summa vastaa 55 sairaanhoitajan toimen palkkakuluja.
- Järjestelmä aiheuttaa lisäkuluja, sillä useita uusia kieltenopettajia olisi palkattava ja myös hallintohenkilöstön kulut kasvaisivat.

Aiempi ehdotus uusitaan vaikutuksista tehdyn arvioinnin perusteella.

HR-johtaja Gröndahl Ann-Charlott

ehdottaa, että henkilöstöjaosto päättää seuraavista kielillisäperiaatteista:

- Kielilisen suuruus on 50,00 €, kun kielitaitovaatimus on hyvä kirjallinen ja suullinen taito.
- Kielilisen suuruus on 40,00 €, kun kielitaitovaatimus on hyvä suullinen ja tyydyttävä kirjallinen taito tai kun kielitaitovaatimus on tyydyttävä taito, mutta työntekijä voi osoittaa todistuksen avulla, että hänellä on hyvä suullinen taito.
- Kielillisät, jotka on siirretty henkilöstösiirtojen yhteydessä, jäädytetään kyseiselle tasolle, ellei nostamiselle ole yllä esitettyä perustetta.
- Jos yksiköiden kielijaossa tehdään muutoksia, kielillisää tarkistetaan tämän päätöksen ehtojen mukaisesti.

Päätös:

Jäsen Jan Ray ehdotti, että hyvinvointialueen sisäinen kielitesti oikeuttaisi esimerkiksi 30 euron kielilisään ja että henkilöstöosasto laatisi ehdotuksen tästä prosessista. Rayn ehdotusta kannatti Aira Helala.

Esittelijän ehdotusta kannatti äänestyksessä seitsemän jäsentä (Brännkärr-Friberg, Suomela, Strömsholm, Tuomela, Pärus, Vahtera, Lindqvist) ja Rayn ehdotusta kaksi jäsentä (Ray ja Helala). Henkilöstöjaosto hyväksyi siten esittelijän ehdotuksen.

Aira Helala ehdotti toimenpidealoitetta, jonka mukaan kielilisään olisi oikeutettu työntekijä, joka voi osoittaa, että hänellä on tyydyttävä kielitaito toisessa kotimaisessa kielessä tehtävässä, jossa edellytetään tyydyttävää kielitaitoa. Toimenpidealoite ei saanut kannatusta.